

Den gode facilitering og inddragelse af interessenter?

Temadage for kommunerne om Vandråd

Den 27. november København og 29. november Horsens 2019

Indflyvning

Hvem er DSF?

Den gode facilitering

Udfordringer

Perspektiver for vandrådene

- Vi skal forberede sidste planperiode 2021-27 (måske)
- Opgaven er at opnå **God økologisk tilstand** for 4 mål ved udgangen af 2027
- Vigtigt med fokus på opgaven i vandråd, støj på linjen skal afklares meget hurtigt
- Økonomisk ramme – er den passende? De lavt-hængende frugter er plukket
- Vandløbsrestaurering er en god investering, da 1 km velfungerende vandløb = + 280.000 kr. årligt *
- Vandråd i 2014, 2017 og nu igen
- Virkemidler
- Opgaven med at skabe god økologisk tilstand er en skal opgave – har alle opdaget det?
- Danmarks har en EU-retslig forpligtigelse til at vi skal opnår god økologisk tilstand i vandløb mm.
- En kommune har politisk givet forvaltningen grønt lys til ekspropriation iforb. med vandplansindsatser – er der flere kommuner?

*) DTU-Aqua -MILJØINDSATSER I ØRREDVANDLØB SKABER OVERSKUD FOR SAMFUNDET M&V no. 44

Link: <https://www.sportsfiskeren.dk/media/5335/mv-41-compressed.pdf>

Kommunerne er forpligtede til at gennemføre vandløbsindsatser, og der kan opnås tilskud til det

Vandplanernes (2009-2015) og de kommende vandområdeplaners (2015-2021) indsatsprogram omfatter blandt andet vandløbsindsatser. Langt de fleste af disse gennemføres ved frivillig medvirken fra lodsejere, hvilket er positivt. Erfaringen er, at kommunerne gør en stor indsats for at lave en frivillig aftale med lodsejerne, da man ikke ønsker at genere lodsejerne. På den baggrund er der siden 2010 gennemført ca. 800 indsatser i vandløb. Udsælsesvist kan der være tale om at lodsejere ikke ønsker at medvirke til projekterne. Indsatsprogrammet er dog bindende for kommunerne, idet det er vurderet nødvendigt for at sikre opfyldelse af vandrammedirektivets miljømål om god tilstand.

De er en del af Danmarks EU-retlige forpligtelse.

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen
Tilskud
Den 22. februar 2016

A group of people, including several men and one woman, are gathered on a gravelly riverbank. In the background, a modern, two-story building with large glass windows and a wooden facade is situated on a grassy bank. A bridge or walkway crosses the river in the distance. The scene is set in a natural, wooded area with tall trees in the background.

Danmarks Sportsfiskerforbund er en landsdækkende interesseorganisation for lyst- og sportsfolkere i Danmark.

De frivillige i vore foreninger udfører godt 60.000 timers arbejde årligt, hvilket svarer til 30 årsværk til en værdi af knapt 15 millioner kr. + det løse

			Timer	Fuldtidsstillinger / 1924 timer/år	Værdi *243 kr	Foreningernes egne udgifter
Arbejde ved fiskevandet			9.355	4,9	2.273.168	
Fiskepleje			26.744	12,6	6.498.803	
Vandpleje			24.147	12,6	5.867.899	
Total			<u>60.247</u>	<u>30</u>	<u>14.639.870 kr.</u>	<u>1.864.052 kr.</u>

Timelønnen er Danmarks Statistiks beregning af gennemsnitslønnen i DK i 2018:

<http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/19581/befloen.pdf>

Indsatsen fordelt på vandløbsoplande i laksevandløbene

			Timer	Fuldtidsstillinger / 1924 timer/år	Værdi *243 kr
Randers Fjord			3.285	1,7	798.255
Nissum Fjord			1.925 ¹	1	467.779
Ringkøbing Fjord			4.576	2,3	1.111.968
Vadehavet			10.088	5,2	2.451.384

1 Der er kun optalt timer for vandpleje i Storåsystemet.

De frivillige klædes på til vandrådsopgaven på en temadag

DSF's vandrådsrepræsentanter er bl.a. udpeget pga.:

Stort lokalkendskab og faglig viden erhvervet gennem uddannelse og frivilligt arbejde

Uddannelse i vandløbsrestaurering ved DTU-Aqua

Jævnligt i dialog med lodsejere og myndigheder

Gennemfører og planlægger smårestaureringsprojekter

Samarbejde med myndigheder – herunder hjælp til fiskeundersøgelser, tilsyn mv.

De frivillige vi sender til vandrådsarbejdet er motiverede, faglige og engagerede

Den gode facilitering af inddragelsen af interessenter?

Facilitering er den teknik at gøre det lettere for en forsamlet gruppe mennesker at udrette det, den ønsker eller den opgave der er stillet.

Facilitator er en slags mødeleder eller ordstyrer, der bistår gruppen ved at styre formen på deltagernes samtale og interaktion – og i denne sammenhæng medvirker til at skabe en fælles faglig forståelsesramme.

Inddragelse = involvering = blive taget alvorligt

Hvad er vigtig for en god proces:

- at sekretariatskommunen forstår at rammesætte opgaven, så ALLE fra starten anerkender præmissen for arbejdet i vandrådet samt opgaven.
- at tage ud at se noget sammen, spise sammen og få dermed opbygge personlige relationer.
- at der nødvendigvis ikke skal være målopfyldelse på 100 % af en given strækning.
- at vandrådenes indstilling til Kommunalbestyrelserne offentliggøres, hvilket sker på dagsorden til Udvalgmøder i oplandskommuner. Det vil skabe motivation og tillid til hinanden og processen.

Besigtigelser giver relationer og et fælles fagligt forståelsesgrundlag

Evaluering med gode overvejelser og anbefalinger 2017

Succes afhænger af:

Hvilken type opgave der skal løses

Mængde, type og tilgængelighed af data

Styrket kommunikation af formål og rammer – hvad skal vi?

VR medlemmer bliver reelt involveret med mulighed for indflydelse i rådgivningen

Bred opbakning og accept af opgaven

Bør indledes med en grundig forventningsafstemning

Rammerne skal være klare for deltagere samt sekretariatskommunerne

Der afsættes tid nok

MST og Ministeriet styrker kommunikationen til de enkelte vandrødder og sekretariater i slutfasen – ved involvering er opfølgning et vigtigt element for følelsen af ejerskab.

Muligheden for mindretalsudtalelser vigtig – vi skal rådgive ikke nødvendigvis være enige i alt

Udfordringen

Fra: *Om arbejde med forslag til indsatsprogrammet for vandløbsindsatsen 2021-2027*

Vandrådene og kommunerne kommer med forslag til, hvilke virkemidler der skal anvendes i de vandløb, der er i risiko for ikke at opfylde miljømålet. Der er for hvert hovedvandopland fastlagt et minimumskrav til omfanget af den foreslåede indsats.

Der er i den foreløbige ramme for indsatserne afsat i alt 436,8 millioner kr. Der til reserveres yderligere 114 mio. kr. til erstatninger. Den faktisk foreslåede ramme er således i alt 550,8 mio. kr.

I tillæg til indsatserne inden for den indikative økonomiske ramme er det også muligt at angive "øvrige indsatser", hvis der lokalt er andre omkostningseffektive forslag til opfyldelse af miljømålet. Der afsættes ikke en økonomisk ramme for disse indsatser.

Det er de omkostningstunge og vanskelige projekter der er tilbage, og det gør udfordringen rigtig stor.

Yderligere udfordringer

Indsatser fra VOP2 skal overføres til VOP3- eller?

- Hvem sikrer dette?
- Hvem bestemmer dette?

Hvordan sikres at midlerne – også EU-midler overføres – hvem gør dette?

Hvordan sikres fremdrift i udførelse af indsatserne og hvordan opnår vi mindre bureaukrati – mere af det samme løser ikke udfordringen.

Indmelding af nye vandløb, som ikke er med?

Perspektiver

- Vandrådene er fremtiden 😊
- Lokal viden tilgår beslutningstagerne
- Lokale myndigheder får råd med forankring i lokal viden
- Lokale interessenter får indflydelse på beslutningerne
- Vi får gode lokale dialoger, beslutninger og løsninger
- DSF går ind for permanente lokale vandråd, hvor målene fastsættes centralt

Meeeen.....

Når vi skal finde gode bæredygtige løsninger i landskabet skal vi indtænke:

Landbrug, klima, miljø, biodiversitet, rekreation og landdistriktsudvikling

Hvorfor kunne det lade sig gøre for mere end 10 år siden og ikke nu? Lille film om Omme Å-projektet. Link-Film om Omme Å: <https://vimeo.com/110114381>

**Den genslyngede Omme Å
- et vådområde der gav flere fisk**

Økonomien

Samlet har projekterne i Omme Ådal kostet 22 mio. kr. fordelt på:

- Nedlæggelse af de 6 dambrug: 4 mio. kr.
- Vådområdeprojekter: 17 mio. kr., heraf erstatninger 15 mio. kr.
- Tiltag for friluftslivet: 1 mio. kr.

Finansieringen af projekterne er sket gennem flere bidragydere:

- Miljøministeriet - EU gennem SPARC-projektet
- Fødevareministeriet - LAG Vejle (Lokal Aktions Gruppe)
- Vejle Kommune - Friluftsrådet (Tips- og Lottomidler)
- DTU Aqua - Dansk Center for Vildlaks